

**Ես ընդունեցի իսլամը որպես իմ կրոնը՝
առանց կորցնելու հավատքս Հիսուս
Քրիստոսի (խաղաղություն նրան վրա) կամ
Ամենագոր Աստծու որևէ մարգարեի
նկատմամբ:**

**«Ասա, ո՛վ մարգարե. “Ով Գրքի մարդիկ, եկեք
հասնենք ընդհանուր խոսքի. որ մենք կպաշտենք
միայն Ալլահին, և չենք համագործակցի Նրա հետ
ոչ մեկին...”»
(Կորան 3:64)**

**Պատրաստել է
Մուհամմադ Ալ-Մայեդ Մուհամմադ**

**[Գրքից՝ «Ինչո՞ւ հավատալ իսլամի մարգարե Մուհամմադին
(խաղաղություն նրան վրա)»]**

[Why Believe in the Prophet of Islam, Muhammad (peace be upon him)?]
Վերնագրի հիման վրա, որը քննարկում ենք՝ [Ես ընդունեցի
իսլամը որպես իմ կրոնը՝ առանց կորցնելու հավատքս Հիսուս
Քրիստոսի (խաղաղություն նրան վրա) կամ Ամենագոր Աստծու
որևէ մարգարեի նկատմամբ:], հարցը հետևյալն է.

**Ինչո՞ւ իսլամը շահույթ է և հաղթանակ: Եվ ինչպես կարող եմ
չկորցնել հավատքս Հիսուս Քրիստոսի նկատմամբ կամ որևէ
մարգարեի նկատմամբ:**

- Նախ և առաջ անհրաժեշտ է ազատվել անձնական
ցանկություններից և նախապաշարումների ազդեցությունից՝
հարցին մոտենալու համար տրամաբանական և ռացիոնալ
մտածողությամբ՝ հետևելով այն բանին, որի վրա համակարծիք
են մաքուր բանականությունները՝ օգտվելով մտածողության
շնորհից, որը Ալլահը (Աստվածը) շնորհել է մարդկանց,
հատկապես Աստծո, Ստեղծչի, Բարձրի և Փառավորի հանդեպ
հավատքի հարցերում՝ մի հավատք, որի համար մարդը
պատասխանատվություն է կրելու իր Տիրոջ առաջ: Սա
պահանջում է ճիշտ և սխալ տարբերելու ունակություն և ճիշտ
ընտրություն կատարելու կարողություն՝ բնածին բնույթի
միջոցով՝ ընտրելու այն հավատքը, որը վայել է Աստծո
մեծությանը:

- Անձը կզգա իսլամ ընդունելու շահույթը և այն կտեսնի, երբ
ականատես լինի դրա իսկության վկայություններին ու
սպացույցներին, որոնք հաստատում են դրա մարգարե
Մուհամմադի ուղերձի ճշմարտացիությունը՝ (խաղաղություն
նրան վրա), ով հանդես եկավ որպես այս հավատքի դեսպան: Այդ
մարդը այն ժամանակ գովք կուղղի Աստծուն՝ իրեն իսլամի՝
որպես կրոնի օրհնությանը առաջնորդելու և դրա իսկությունն ու
մարգարեի ուղերձը ճանաչելու շնորհը պարգևելու համար:

**Կարճ առումը, այդ վկայություններից և ապացույցներից են՝
Առաջին.** Մարգարե Մուհամմադը (խաղաղություն նրան վրա)
իր ժողովրդի մոտ հայտնի էր իր բարոյական բարձր
հատկանիշներով դեռ մանկուց: Այդ հատկանիշները հստակ ցույց

են տալիս Ալլահի իմաստությունը՝ նրան մարգարեության համար ընտրելու հարցում: Այդ հատկանիշների գլուխներում են նրա ճշմարտախոսությունն ու վստահելիությունը: Անհնար է պատկերացնել, որ մի մարդ, ով հայտնի էր այդ հատկություններով, այնքան, որ նրան տրվում էին մականուններ այդ հատկանիշների հիման վրա, կհրաժարվեր ճշմարտախոսությունից և կսուտասաներ իր ժողովրդին, էլ ուր մնաց՝ սուտ խոսեր Աստծո անունից՝ մարգարեության և առաքելության պահանջով:

Երկրորդ. Նրա կոչը (խաղաղություն նրան վրա) համապատասխանում է մաքուր բնագդին և առողջ բանականությանը: Դրանք ներառում են՝

► Կոչը՝ հավատալ Աստծո գոյությանը, Նրա միակությանը աստվածության մեջ,

Նրա վսեմությանը և անսահման գորությանը:

► Ոչ մեկին երկրպագություն չկատարել բացի Նրանից (ոչ մարդկանց, ոչ քարերին, ոչ կենդանիներին, ոչ ծառերին...):

► Ոչ մեկից վախ չունենալ և հույս չդնել բացի Նրանից:

Ինչպես որ մարդը խորհում է. «Ո՞վ է ստեղծել ինձ և բերել բոլոր այս արարածները»: Տրամաբանական պատասխանը այն է, որ նա, ով ստեղծել և բերել է բոլոր այս արարածները, անկասկած պետք է լինի հզոր և վսեմ Աստված, որին բնութագրում է ոչինչից ստեղծելու կարողությունը (քանի որ տրամաբանորեն անհնար է, որ ոչինչը որևէ բան առաջ բերի):

Երբ հարց է առաջանում. «Ո՞վ է ստեղծել այս Աստծուն», և ենթադրենք պատասխանը լինեք. «Դա ևս մեկ Աստված է՝ գորությամբ ու մեծությամբ», ապա մարդը կդրդվի անվերջ կրկնել այս հարցը: Ուստի տրամաբանական պատասխանն այն է, որ այս ստեղծող Աստծուն չստեղծեց ոչ ոք, այլ Նա է իսկական Ստեղծիչը, միակը, եզակի Աստվածը, որին վայել է երկրպագություն:

Բացի այդ, Աստծուն (Ալլահին) բնավ վայել չէ բնակվել մի մարդու ներսում, ով քնում է, միգում է և արտաթորում: Նույն կերպ սա վերաբերում է նաև կենդանիներին (օրինակ՝ կովերին և այլն),

հատկապես հաշվի առնելով, որ բոլորն ի վերջո մահանում են և վերածվում հոտած դիակների:

🕒 **Խնդրում ենք դիմել գրքին.**

«*Լուռ երկխոսություն հնդուի և մահմեդականի միջև*»:

“A Quiet Dialogue between a Hindu and a Muslim”

➤ **Կոչ՝ զերծ մնալ Աստծուն արձանների կամ այլ կերպարների մեջ պատկերելուց,** քանի որ Նա անսահման բարձր է ցանկացած պատկերից, որը մարդը կարող է պատկերացնել կամ ստեղծել իր ցանկությունների համաձայն:

🕒 **Խնդրում ենք դիմել գրքին.**

«*Խաղաղ երկխոսություն բուդդիստի և մահմեդականի միջև*»:

“A Peaceful Dialogue Between a Buddhist and a Muslim”

➤ **Կոչ՝ մաքրել Աստծուն զավակ ունենալու կարիքից,** որովհետև Նա Միակն է, չի ծնվել որևէ մեկից, ուստի կարիք չունի որևէ մեկին զավակ դարձնելու: Եթե Նա ունենար զավակ, ապա ինչն էր խանգարելու նրան ունենալ երկու, երեք կամ ավելի զավակներ: Իսկ դա կբերեր նրանց աստվածացումին, ինչն էլ, իր հերթին, կդիվերսիֆիկացներ աղոթքն ու երկրպագությունը՝ ուղղելով այն բազմաթիվ աստվածների:

➤ **Կոչ՝ մաքրել Աստծուն զագրելի հատկանիշներից, որոնք վերագրվում են Նրան որոշ այլ հավատքներում, այդ թվում՝**

- Հուղայականության և Քրիստոնեության կողմից Աստծո պատկերումը որպես մարդկության ստեղծման համար գղջացող և ավստացող, ինչպես նշված է Ծննդոց 6:6-ում, (Քրիստոնեական Աստվածաշունչը ներառում է Հուղայականության գրքերը որպես իր երկու մասերից մեկը, որը սովորաբար կոչվում է Հին Կտակարան): Գործողության համար գղջումն ու ավստանքը բխում են միայն հետևանքները չիմանալու պատճառով սխալ թույլ տալուց:

- Հուղայականության և Քրիստոնեության կողմից Աստծո պատկերումը որպես երկինքն ու երկիրը ստեղծելուց հետո հանգստացող, ինչպես նշված է Ելք 31:17-ում, և Իր ուժերը վերականգնող (ըստ անգլերեն թարգմանության): Հանգիստը և

ուժերի վերականգնումը բխում են միայն հոգնածությունից և գերլարումից:

📖 Խնդրում ենք դիմել գրքին.

«Համեմատություն՝ իսլամի, քրիստոնեության, հուդայականության միջև և դրանցից կատարելիք ընտրություն»:

“A Comparison Between Islam, Christianity, Judaism, and The Choice Between Them”

► Կոչ՝ մաքրել Աստծուն ռասիզմի հատկանիշից, և որ Նա, ինչպես պնդում է Հուդայականությունը, Աստված չէ մի քանի ընտրյալ անհատների կամ խմբերի համար: Ինչպես մարդը բնագործեն մերժում է ռասիզմը և հակված է ատել այն՝ ըստ իր արարչի կողմից տրված մաքուր բնագրի, այդպես էլ Աստծուն՝ ով ստեղծել է այդ մաքրագրեր՝ բնագրը, վերագրել ռասիզմ՝ անհամապատասխան է:

► Կոչ՝ հավատալ Աստծու մեծությանը, կատարելությանն ու գեղեցկությանը, ընդգծելով Նրա անսահման գորությունը, կատարյալ իմաստությունը և համապարփակ իմացությունը:

► Կոչ՝ հավատալ երկնային գրքերին, մարգարեներին և հրեշտակներին: Տրվում է համեմատություն մեքենայի և մարդու միջև. ինչպես մեքենան՝ իր բարդ կառուցվածքով, պահանջում է օգտագործման ձեռնարկ իր ստեղծողից՝ ճիշտ գործելու և խափանումից խուսափելու համար (ինչը հաստատում է նրա ստեղծողի գոյությունը), այնպես էլ մարդը՝ առավել բարդ արարած, պահանջում է ուղեցույց՝ կյանքի կարգավորումը ապահովելու համար: Այս ուղեցույցը Աստված տալիս է Իր մարգարեների միջոցով՝ ովքեր ընտրվել են Իր հայտնությունները փոխանցելու համար հրեշտակի միջոցով, ով պատասխանատու է այդ հայտնությունները մարդկանց հասցնելու մեջ:

► Կոչ՝ բարձրացնել Աստծու մարգարեների ու ուղարկվածների դիրքն ու պատիվը և նրանց մաքրել այն արարքներից, որոնք վերագրվում են նրանց որոշ հավատքներում, բայց որոնք հակասում են անգամ բարոյական մարդու նկարագրին, առավել ևս՝ մարգարեի: Օրինակ՝

- Հուդայականության և քրիստոնեության՝ մարգարե Հարոնին վերագրված մեղքը՝ կուռք երկրպագել հորթի տեսքով, նրան տաճար կառուցել և Իսրայելի որդիներին հրամայել երկրպագել դրան: (Ելք 32):

- Նրանց՝ մարգարե Լուտին վերագրված մեղքը՝ ալկոհոլ օգտագործել և իր երկու դուստրերին հղիացնել, և նրանք նրանից երեխա ունենալ: (Ծննդոց 19):

Աստծու կողմից ընտրված մարգարեներին ու առաքյալներին քննադատելը, ովքեր հանդիսանում են Նրա դեսպանները մարդկանց և իրենց Արարչի միջև՝ Նրա պատգամն ու ուղերձը փոխանցելու համար, նման է հենց Աստծու ընտրությունը քննադատելուն: Դա ենթադրում է, թե Նա չունի անտեսանելիի գիտելիք և իմաստություն՝ ընտրելու նրանց, ովքեր պետք է օրինակ լինեն ողջ մարդկության համար՝ որպես առաջնորդող լույսեր: Հարց է ծագում. եթե մարգարեները և առաքյալները չեն խուսափել այն անբարոյություններից, որոնք վերագրվում են նրանց, ապա նրանց հետևորդները պաշտպանվա՞ծ են այդ սխալներից: Սա կարող է հիմք ծառայել նման անբարոյությունների մեջ ընկնելու և դրանց տարածման համար:

► **Կոչ՝ հավատալ Վերջին Դատաստանի Օրին,** երբ արարածները հարություն կառնեն մահից հետո, և կկատարվի հաշվետվություն: Հավատքի և բարեպաշտության համար կտրվի մեծ փոխհատուցում (հավերժ երջանիկ կյանքում), իսկ անհավատության և չարիքի համար՝ խիստ պատիժ (խղճուկ և տանջալի կյանքում):

► **Կոչ՝ արդար օրենսդրության և բարձրակարգ ուսմունքի,** ինչպես նաև նախորդ կրոնների մոլորությունների ուղղման: Օրինակ՝

- **Կանայք.** Հուդայականությունը և քրիստոնեությունը Հևային՝ Ադամի կնոջը, վերագրում են, որ նա է եղել Ադամի անհնազանդության պատճառը՝ գայթակղելով նրան արգելված ծառից ուտելու: (Ծննդոց 3:12): Ըստ նրանց, Աստված նրան պատժել է հղիության և ծննդաբերության ցավերով, ինչպես նաև՝ նրա սերունդներին (Ծննդոց 3:16): Իսկ Սուրբ Դուրանում

հստակեցվում է, որ Ադամի անհնազանդության պատճառը Սատանայի գայթակհությունն էր, և ոչ թե Հևան: [Ալ-Արաֆ՝ 19-22], [Տահա՝ 120-122]: Այսպիսով, Ղուրանը մերժում է այն խարանի վերաբերմունքը, որը նախորդ կրոնները ունեցել են կանանց նկատմամբ այդ համոզմունքի պատճառով: Իսկ Իսլամը կանանց պատվելու կոչով է հանդես գալիս կյանքի բոլոր փուլերում: Օրինակ՝ Մուհամմադ մարգարեի (Խաղաղություն լինի նրա վրա) խոսքերը. «Բարությանը վերաբերվեք կանանց» [Սահիհ Բուխարի]: Նա ասել է նաև. «Ով ունի դուստր և նրան չի թաղում կենդանի, չի նվաստացնում և չի նախընտրում իր որդուն նրա հանդեպ, Ալլահը նրան դրախտում կտեղավորի այդ դստեր միջոցով» [Ահմադի մոտ]:

● **Պատերազմներ.** Հուդայականությունն ու քրիստոնեությունը նշում են բազմաթիվ պատերազմների պատմություններ, որտեղ կոչ է արվում սպանել և կործանել բոլորին՝ երեխաներին, կանանց, ծերերին և տղամարդկանց, ինչպես օրինակ՝ (Հեու 6:21): Սա բացատրում է ժամանակակից սպանությունների ծարավը և անտարբերությունը ցեղասպանությունների նկատմամբ (ինչպես Պաղեստինում է տեղի ունենում): Իսկ Իսլամի հանդուրժողականությունը պատերազմների մեջ դրսևորվում է դավաճանության արգելքով և կանանց, երեխաների, ծերերի ու չմասնակցող մարդկանց սպանության արգելքով: Մուհամմադ մարգարեն (Խաղաղություն լինի նրա վրա) ասել է. «Մի՛ սպանեք մանուկին, երեխային, կնոջը կամ ծերունուն» [Ալ-Բեյհակի]: Նա նաև կոչ էր անում լավ վերաբերվել գերիներին՝ նույնիսկ եթե նրանք կռվել էին մահմեդականների դեմ, և արգելում էր նրանց վնասելը:

🕌 Խնդրում ենք դիմել գրքին.

«Իսլամի ուսմունքները և ինչպես են դրանք լուծում անցյալի ու ներկայի խնդիրները»:

“Islam's Teachings and How They Solve Past and Current Problems”

► **Երրորդ.** Հրաշքները և արտասովոր դեպքերը, որոնք Ալլահը գործեց Մուհամմադ մարգարեի միջոցով՝ որպես վկայություն Նրա աջակցության մասին: Դրանք բաժանվում են՝

- **Նյութական հրաշքներ.** Օրինակ՝ ջրի բխումը մարգարեի մատներից, ինչը մի քանի անգամ փրկել է հավատացյալներին՝ ծարավից մահվան վտանգի դեպքում:

- **Ոչ նյութական հրաշքներ.** Օրինակ՝

- ✓ Նրա աղոթքների պատասխանները, ինչպես՝ անձրևի համար արված աղոթքը:

- ✓ Մարգարե Մուհամմադը (Խաղաղություն լինի նրա վրա) կանխատեսել է բազմաթիվ ապագա իրադարձություններ, ինչպիսիք են՝ Եգիպտոսի, Կոստանդնուպոլսի, Երուսաղեմի նվաճումը և Իսլամական տարածքների ընդլայնումը: Նա կանխատեսել է Աշքալոնի ազատագրումը և նրա միացումը Ղազային (պատմականորեն հայտնի որպես Գազա-Ասկալոն) իր խոսքում. «Ձեր ամենալավ ջիհադը սահմանը պահպանելն է, իսկ դրա լավագույն վայրը՝ Աշքալոնում» [Սիլսիա Սահիհա, Ալ-Ալբանի]: Սա նույր ձևով մատնանշում է, որ այդ վայրը ապագայում մեծ ջիհադի վայր կլինի՝ պահանջելով համբերություն և քաջություն Ալլահի ճանապարհին պայքարողներից: Նրա կանխատեսած բոլոր բաները իրականացել են:

- ✓ Մարգարե Մուհամմադը (Խաղաղություն լինի նրա վրա) կանխատեսել է նաև բազմաթիվ գիտական փաստեր՝ ավելի քան 1400 տարի առաջ, որոնց ճշգրտությունն ապացուցվել է ժամանակակից գիտության կողմից: Օրինակ՝ նրա խոսքը. «Երբ սերմնաբջջի վրա անցնի քառասուններկու գիշեր, Ալլահը մի հրեշտակ է ուղարկում, որը ձևավորում է նրան և ստեղծում է նրա լսողությունը, տեսողությունը, մաշկը, միսը և ոսկորները...» [Մուսլիմի մոտ]:

- Ժամանակակից գիտությունը հայտնաբերել է, որ հղիության յոթերորդ շաբաթվա սկզբին, մասնավորապես՝ բերմնավորումից 43-րդ օրը, սկսում է ձևավորվել սաղմի կմախքային կառուցվածքը և մարդու ձևը սկսում է երևալ՝ հաստատելով մարգարեի խոսքը:

- **Ղուրանի հրաշքը** (ամենամեծ հրաշքը, որը կմնա մինչև Վերջին Դատաստանի օրը). այն ունի յուրահատուկ ոճ, և

հռետորականությամբ հռչակված արարները չկարողացան նույնիսկ դրա ամենակարճ սուրայի նման մի սուրա ստեղծել: Սուրբ Ղուրանում հիշատակվում են բազմաթիվ գաղտնի (անտեսանելի) իրողություններ: Սա տարբեր գիտական ոլորտներում գործունեություն ծավալող շատ գիտնականների իսկամ ընդունելու պատճառ է դարձել, [Նրանց թվում, ովքեր բացահայտ արտահայտել են իրենց մեծ հիացմունքը Սուրբ Ղուրանի աստղագիտական փաստերի նկատմամբ, հանդիսանում է պրոֆեսոր Յոշիհիդե Կոզայր, Տոկիոյի աստղադիտարանի տնօրենը Ճապոնիայում:]: Օրինակ՝ Ղուրանում նշվում է, որ Ամենակարող Ալլահը շարունակելու է ընդլայնել տիեզերքը, ինչպես Նրա խոսքում. «Եվ երկինքը Մենք կառուցեցինք ուժով, և Մենք, անկասկած, ընդլայնող ենք» [Ադ-Չարիյաթ 47]: Այս փաստը գիտականորեն բացահայտվել է միայն մեր ժամանակներում: Ինչքան ճշգրիտ են Սուրբ Ղուրանի խոսքերը և նրա կոչը դեպի գիտություն ու խորհում:

✓ Առաջին հայտնությունը, որը Ալլահը իջեցրեց Ղուրանից, հետևյալ ՝այտվածն էր. «**Կարդա քո Տիրոջ անունով, ով ստեղծեց**» [Ալ-Ալթ 1]: Ընթերցանությունը գիտության և հասկացողության ճանապարհն է՝ մարդկության առաջընթացի հիմքը կյանքի բոլոր ոլորտներում:

📖 Խնդրում ենք հղվել գրքին.

«*Իսլամը և Ժամանակակից գիտության բացահայտումները՝ որպես Մուհամմադ մարգարեի (խաղաղություն նրան) մարգարեության և առաքելության ապացույցներ:*»:

“Islam and the Discoveries of Modern Science as the evidence and proofs of the prophethood and messengership of Muhammad (peace be upon him)”

■ **Տրամաբանական նշում.**

Տրամաբանական նշում. Նշվածը արդար չափանիշ է, որը կարող են ըմբռնել բոլոր մակարդակի միտքերը՝ ճանաչելու որևէ մարգարեի կամ առաքյալի հավաստիությունը և, հետևաբար, նրա կոչի և պատգամի ճշմարտությունը:

○ Եթե հրեան կամ քրիստոնյան հարցվի. «Ինչո՞ւ հավատացիք որևէ մարգարեի մարգարեությանը, երբ դուք ինքներդ նրա հրաշքներից ոչ մեկը չեք տեսել», պատասխանը կլինի. «Քանի որ նրա հրաշքների մասին փոխանցողների անընդհատ վկայությունները հաստատում են դրանք»:

✓ Այս պատասխանը տրամաբանականորեն կհանգեցնի հավատքին մարգարե Մուհամմադի նկատմամբ, քանի որ նրա հրաշքների մասին փոխանցողների անընդհատ վկայությունները ավելի շատ են, քան որևէ այլ մարգարեի դեպքում:

■ Բացի վերը նշվածից՝ նրա կենսագրության միջոցով, որը պահպանվել է Ալլահի կողմից, նրա ուղերձի ճշմարտացիությունը դառնում է ակնհայտ.

1. Նրա մշտական ջանքերը՝ գործնականում կիրառելու այն, ինչին ինքն էր կոչ անում՝ ներառյալ՝ առաջնորդող երկրպագության ձևերը, վեհ ուսմունքները և ազնիվ բարոյականությունը, ինչպես նաև նրա աստվածավախությունն ու ժուժկալությունը անցողիկ այս աշխարհում:

2. Մուհամմադ մարգարեն (Խաղաղություն լինի նրա վրա) մերժեց Մեքքայի մարդկանց առաջարկները՝ հարստության, թագավորության, պատվի և ազնվական դուստրերի ամուսնության դիմաց՝ փոխարենը թողնելու իր կոչը (Ալլահի միակությանը, մաքուր երկրպագությանը, կռապաշտությունից հրաժարվելու, բարու հրաման տալու և չարը արգելելու)՝ չնայած իր կոչի պատճառով կրած տառապանքներին, թշնամանքին, հալածանքներին, ապա նաև պատերազմներին:

3. Նրա ջանասիրությունը՝ իր ընկերներին և ազգին սովորեցնելու համար, որ չձայրահեղանան իրեն

գովաբանելու հարցում: Նա ասաց. «Մի՛ գերազանցեցեք ինձ

գովարանելու մեջ, ինչպես քրիստոնյաները գովարանեցին Մարիամի որդուն: Ես ընդամենը ծառա եմ, ուստի ասե՛ք՝ «Ալլահի ծառան և նրա Առաքյալը»» [Մահիի ալ-Բուխարի]:

4. Ալլահի պաշտպանությունը նրա հանդեպ մինչև այն պահը, երբ նա ամբողջությամբ փոխանցեց ուղերձը, և Ալլահը նրան ուրախացրեց՝ իսլամական պետության հաստատմամբ:

→ Արդյո՞ք այս ամենը բավարար ապացույց չէ, որ նա (Խաղաղություն լինի նրա վրա) ճշմարիտ է իր պնդման մեջ և Ալլահի առաքյալն է:

■ Մենք նշում ենք, որ Բ Օրինաց (Ճշտված օրինածիրք) 33:2-ում տեղ գտած «և Նա եկավ տասը հազար սուրբերի հետ» արտահայտությունը բացակայում է արաբական թարգմանության մեջ այն հատվածից հետո, որտեղ ասվում է՝ «Նա փայլեց Փարանի լեռներից»: Սա նման է Մուհամմադ մարգարեի մարգարեությանը (ԽՃԼՆՎ), ինչպես արևի ծագումն է ու դրա լույսի տարածումը հորիզոնում: Ծննդոց 21:21-ում նշվում է. «Իսկ Իսմայելը բնակվեց Փարանի անապատում», և հայտնի է անընդհատ փոխանցման միջոցով, որ Իսմայելը (ԽՃԼՆՎ) բնակվել է Հիջազի երկրում: Հետևաբար, Փարանի լեռները Հիջազի՝ Մեքքայի լեռներն են: Այսպիսով ակնհայտ է, որ այս հատվածը հղում է Մուհամմադ մարգարեին (ԽՃԼՆՎ), երբ նա վերադարձավ Մեքքա՝ որպես հաղթող՝ առանց արյունահեղության և ներեց իր ժողովրդին՝ ուղեկցվելով 10,000 ուղեկիցներով: Այդ «և Նա եկավ տասը հազար սուրբերով» հատվածը հաստատված է **King James Version, American Standard Version** և **Amplified Bible** թարգմանություններում:

■ Բացի այդ, ուխտավորների օրհներգում (Մադնսներ 84:6) բառը (Baca) փոխարինվել է արաբերեն տարբերակում՝ այնպես, որ այն բացահայտ չիղվի ուխտագնացությանը դեպի Քաաբա (Մեքքայում), Մուհամմադ մարգարեի հայրենիքը, քանի որ Մեքքան կոչվում է «Բաքբա»: Դուրանում հիշատակվում է «Բաքբա» [Ալ-Իմրան՝ 96], և այս տեքստը հաստատվում է King James Version-ում և այլ թարգմանություններում՝ որպես [valley of Baca], որտեղ բառի առաջին տառը գրվում է մեծատառով՝ նշելու

համար, որ դա հատուկ անուն է, իսկ հատուկ անունները չեն թարգմանվում:

🕌 Իսնդրում ենք հղվել գրքին.

«Մուհամմադը (ԽՃԼՆՎ) Իրոք Ալլահի մարգարեն է»:

“Muhammad (Peace be upon him) Truly Is the Prophet of Allah”

■ **Իսլամի չափավորությունն ու համընդհանրականությունը**

Իսլամը խաղաղության կրոն է, որը ընդգրկում է բոլորին, ճանաչում նրանց իրավունքները և կոչ է անում հավատալ Ալլահի բոլոր մարգարեներին:

● Իսլամը գալիս է չափավորությամբ ամեն բանում, հատկապես հավատքի հարցերում՝ անդրադառնալով քրիստոնեության մեջ եղած ամենանուրբ հարցին, որը վերաբերում է Քրիստոսին (Խաղաղություն նրան): Իսլամը կոչ է անում՝

➤ Հավատալ Հիսուս Քրիստոսի մարգարեությանը (ԽՃԼՆՎ), նրա հրաշալի ծննդին, ինչպես նաև օրորոցի մեջ խոսելու հրաշքին՝ որպես Ալլահի կողմից տրված նշան՝ արդարացնելու նրա մորը այն մեղադրանքներից, որոնք հնչեցվել են Հուդայականության կողմից՝ անբարոյության մեջ, միևնույն ժամանակ՝ պատվելով նրան և հաստատելով Հիսուսի մարգարեությունն ու առաքելությունը:

✓ **Տրամաբանական տեսանկյունից.**

Սա չափավոր և տրամաբանական տեսակետ է, առանց Հուդայականության մերժողականության, որը հերքում է Քրիստոսի ուղերձը, մեղադրում նրան ապօրինի ծննդի մեջ և վիրավորում նրա մորը՝ անբարոյություն վերագրելով նրան, և առանց քրիստոնեության չափազանցության ու ծայրահեղության, որը աստվածայինություն է վերագրել Քրիստոսին:

■ **Բանական տեսանկյունից սա պարզաբանում է հետևյալը.**

✓ Ինչպես մաքուր բնությունն ու առողջ միտքը չեն կարող ընդունել այն գաղափարը, որ մարդկային բնությունը միավորվի կենդանական բնության հետ (օրինակ՝ մարդու և կովի կամ այլ կենդանու ամուսնությունը)՝ ստեղծելու ինչ-որ բան, որը կներառի երկու բնությունները՝ օրինակ՝ կես մարդ, կես կով արարած, քանի

որ դա կնսեմացնի և կարժեգրկի մարդուն, թեև երկուսն էլ՝ մարդն ու կենդանին, Արարչի արարածներ են: Նույնպես մաքուր բնությունն ու առողջ միտքը չեն կարող ընդունել այն գաղափարը, որ աստվածային բնությունը միավորվի մարդկային բնության հետ՝ ստեղծելու ինչ-որ բան, որը կներառի երկուսին, քանի որ դա կնսեմացնի և կարհամարհի Աստծուն: Անչափ մեծ տարբերություն կա Աստծու և մարդկանց միջև, հատկապես երբ ասվում է, թե այդ էակը ծնվել է մարդուն հատուկ օրգաններից, և առավել ևս՝ եթե հավատքը ներառում է խաչելություն, սպանություն և թաղում՝ զուգակցված նվաստացմամբ ու ծաղրով (օրինակ՝ թքելով, ապտակելով, հագուստը հանելով և այլն): Նման նվաստացուցիչ հավատքը անհարիր է Բարձրագույն Աստծուն:

✓ Աստծու և մարդու միջև հսկայական տարբերություն կա, առավել ևս, երբ խոսքը գնում է այն մասին, որ այդ էակը ծնվել է սեռական օրգաններից, և առավել ևս, եթե հավատքը ներառում է խաչելություն, սպանություն, թաղում՝ նախապես ենթարկվելով հայիոյանքի, թքելու, ապտակելու և մերկացնելու ձևով նվաստացման. նման հավատքը չի վայելում Մեծ Աստծուն:

✓ Քրիստոսը (ԽՃԼՆՎ) կերել է ու սնվել, ինչպես նաև ունեցել է բնական մարմնական կարիքներ (միզում, արտաթորում), ինչը բացարձակապես չի համատեղվում Աստծու բնույթի հետ: Նույնպես՝ չի կարելի պատկերացնել, որ Ամենագոր Աստված կարող էր մարսողական համակարգով կեղտ ու արտաթորում կրել իր ներսում:

✓ Ինչպես որ փոքր ու սահմանափակ անոթը չի կարող պարունակել օվկիանոսի ջրերը, այդպես էլ անհնար է պնդել, որ Ամենակարող Աստված կարող է տեղավորվել թույլ մի արարածի՝ կնոջ արգանդում:

✓ Ինչպես արդար չէ, որ մեկը կրի մյուսի մեղքը, նույնիսկ եթե դա նրա հայրն է կամ մայրը՝ և սա հենց քրիստոնեության մեջ է նշված.

«Հայրերը չպետք է մեռցվեն որդիների մեղքերի համար, և ոչ էլ որդիները՝ հայրերի մեղքերի համար. ամեն ոք մեռնելու է իր մեղքի համար» (Երկրորդ Օրենք 24:16),

և՛ «Նա, ով մեղք է գործում, ինքն է մեռնելու. որդին չի կրելու հոր հանցանքը, և հայրը չի կրելու որդու հանցանքը. արդարի արդարությունն իրեն կմնա, և ամբարիշտի անհրավությունը՝ իրեն» (Եզեկիել 18:20):

→ Այսպիսով, Ադամի սերունդներին մեղք վերագրելու գաղափարը (ժառանգական մեղք) տրամաբանական չէ և հենց Աստվածաշնչով հերքվում է: Այսպիսով, հաշտեցման գաղափարը նույնպես սխալ է՝ կառուցված լինելով անհիմն տեսության վրա:

? **Տրամաբանական հարցեր.**

✓ Եթե ենթադրենք, որ Աստծուց ներում ստանալը Ադամի անհնազանդության համար (որը պարզապես արգելված ծառից ուտելն էր) պահանջում է խաչելություն և սպանություն, ապա ինչո՞ւ այդ խաչելությունն ու սպանությունը չպետք է լինեին հենց Ադամի նկատմամբ՝ նրա, ով մեղք գործեց, այլ Քրիստոսի՝ ով քարոզիչ էր, արդար ուսուցիչ, աստվածավախ և նվիրված իր մորը: Ավելին՝ ինչպե՞ս կարելի է պնդել, որ անհրաժեշտ է խաչել և սպանել հենց Աստծուն, ով, ինչպես պնդվում է, մարդեղացել էր մարդկային կերպարանքով:

✓ Ավելին՝ ո՞նց կարող էր Աստված ինքը խաչվել ու սպանվել, եթե ասվում է, որ Նա մարդացել է Քրիստոսի տեսքով: Ինչպե՞ս է հնարավոր, որ մարդացած Աստված խաչվի իր իսկ արարածների կողմից:

✓ Իսկ ինչպե՞ս վարվել այն մարդկային մեղքերի հետ, որոնք արվել են Ադամից հետո: Եթե ամեն մեղք պահանջում է նոր խաչելություն և նոր մարդացած Աստված, ապա մարդկությունը հազարավոր Քրիստոսների կարիք կունենար՝ այդ «հաշտեցման դերը» կատարելու համար:

✓ Ինչո՞ւ Աստված չի ներում Ադամին առանց խաչելության, եթե նա զոջացել է: Արդյո՞ք Նա անգո՞ր է ներում տալու: Իհարկե՝ Ո՛Չ:

✓ Եվ եթե Քրիստոսի աստվածայնության պնդումը հիմնված է այն փաստի վրա, որ Նա ծնվեց առանց հոր, ապա ի՞նչ ասենք Ադամի մասին, խաղաղություն լինի նրա վրա, ով ստեղծվեց առանց հոր և մոր:

✓ Եթե Քրիստոսի աստվածայնության հիմնավորումը նրա հրաշքներն են, ապա ի՞նչ ասենք Մուհամմադ մարգարեի և մյուս մարգարեների մասին, ովքեր ևս բազմաթիվ հրաշքներ են արել: Արդո՞ք նրանց էլ պետք է աստվածացնել: Իհարկե՝ Ո՛՞:

■ **Կարևոր տրամաբանական պարզաբանում**

Քանի որ քրիստոնեությունը Քրիստոսին (Խաղաղություն նրա վրա) ներկայացնում է որպես աստվածային փրկիչ, ապա նրա բնույթը կա՛մ մահկանացու է, կա՛մ անմահ: Այսպիսով, հետևյալը տրամաբանականորեն պարզ է.

1. Եթե Քրիստոսի բնույթը մահկանացու է՝ ապա նա Աստված չէ, և հետևաբար, միաժամանակ աստված և փրկիչ լինելու պնդումը սխալ է:

2. Եթե Քրիստոսի բնույթը անմահ է՝ որովհետև նա Աստված է, ուրեմն նա չի մահացել, և հետևաբար, չկա հաշտեցում (atonement):

✓ Մենք վերոհիշյալ տրամաբանական վերլուծությամբ հերքում ենք այն համոզմունքը, ըստ որի՝ աստվածային և մարդկային բնույթների միավորումը ստեղծել է մի էակ, որն ունի երկուսն էլ՝ ինչպես որ պնդում է քրիստոնեությունը Քրիստոսի պարագայում:

- Այդ նույն տրամաբանությունը կիրառելի է նաև այն այլ հասարակությունների հավատալիքների նկատմամբ, որոնք տարբեր ժամանակներում նմանատիպ գաղափարներ են առաջ քաշել՝ ինչպես Հնդկաստանում Քրիշնայի, Արևելյան Ասիայում Բուդդայի և հնագույն Եգիպտոսում Հորուսի մասին պատմությունները: Ընդ որում, Հորուսի պատմությունն առավել հին է, քան Քրիստոսի:

→ Այսպիսով ակնհայտ է դառնում, որ այս հավատքը ոչ այլ ինչ է, քան հնագույն ազգերի դավանանքներից փոխառված մի գաղափար՝ ներկայացված տարբեր պատմությունների, առասպելների և լեգենդների ձևերով՝ առանց որևէ ամուր հիմքի աստվածային հայտնության կամ տրամաբանական ապացույցների վրա:

■ **Բացատրություն**

Քրիստոնեությունը պնդում է Քրիստոսի (ԽՃԼՆՎ) աստվածայնությունը, այն դեպքում, երբ նա երբեք (ՈՉ ՄԵՆ ԱՆԳԱՄ) որևէ Ավետարանում բացահայտ և ուղիղ կերպով չի ասել, թե ինքն է Աստված կամ «պաշտեցե՛ք ինձ», և նման բան չի սովորեցրել իր աշակերտներին:

✓ Ի հակադրություն՝ հետևյալն է գրված Մատթեոսի ավետարանում 21:11.

«Ժողովուրդը պատասխանում էր. Սա Հիսուսն է՝ մարգարեն...»:

✓ Քրիստոսը (խաղաղություն լինի նրա վրա) նաև իր աշակերտներին սովորեցրեց աղոթել՝ երեսնիվայր *prostatng* անելով, ինչպես գրված է (Մատթեոս 26:39)-ում: Բայց ո՞ւմ էր նա խոնարհվում: Արդյո՞ք իր Աստծուն չէր խոնարհվում: — Ահա՛ թե ինչպես է աղոթքը կատարվում Իսլամում:

✓ Նա նաև սովորեցրել է իր աշակերտներին իրար ողջունել խաղաղության ողջույնով, ինչպես գրված է Հովհաննես 20:21, 26 մեջ: Սա հենց Իսլամի ողջույնն է՝

«Ասալամու ալեյքում» (խաղաղություն ձեզ), և պատասխանը՝

«Վա ալեյքում ասալամ» (Եվ ձեզ՝ խաղաղություն):

✓ Շատ մարդիկ իսլամ ընդունելուց հետո ասում են.

«Մենք այժմ ավելի լավ քրիստոնյաներ ենք, քան առաջ էինք, որովհետև հիմա հետևում ենք հենց Քրիստոսի ուսմունքներին»:

☐ Արժե նշել նաև, որ Սուրբ Ղուրանում կա ամբողջ մի սուրա՝ Սուրա Մարիամ, որը պատվում է Քրիստոսին ու նրա մորը՝ Մարիամին (ԽՃԼՆՎ), մի ձևով, որ նման պատիվ չէր գտնի նույնիսկ Աստվածաշնչում:

- Իսլամը բարձրացնում է Հիսուս Քրիստոսի և նրա մոր՝ Մարիամի դիրքը՝

նրանց կոչելով պատվավոր մարգարե և առաքինի կին և հրավիրում է հավատալ Հիսուսին՝ որպես Ալլահի կողմից ուղարկված մարգարե և հետևել նրա ուսմունքներին, որոնք համահունչ են Իսլամի ուսմունքներին՝ Մուհամմադ մարգարեի (ԽՃԼՆՎ) բերած ուսմունքների հետ:

📖 Խորհուրդ է տրվում կարդալ հետևյալ գրքերը՝
«Խաղաղ գրույց քրիստոնյայի և մուսուլմանի միջև» և
«Ինչու ընտրել Իսլամը որպես կրոն»:
“A Quiet Dialogue Between a Christian and a Muslim”,
“Why choose Islam as a religion?”

■ Եզրափակիչ խոսք

Քանի որ այս ներկայացումը եղել է օբյեկտիվ, հիմնված պարզ բանականության վրա, որի շնորհիվ Ալլահը մարդուն տվել է ունակություն՝ տարբերելու ճշմարը սխալից, և համաձայն այն մաքուր հոգու ձգտումների, որոնք փափագում են բարձր ու վեհ հավատք՝

➤ առաջանում է հարց յուրաքանչյուր մարդու համար, ով ճշմարտությունը ճանաչել է Մուհամմադ մարգարեի (ԽՃԼՆՎ) ուղերձի և Իսլամի մասին ապացույցներով, բայց դեռ չի հավատացել.

- Ի՞նչն է քեզ խանգարում անկեղծորեն մտածել Իսլամի մասին և դիտարկել՝ արդյոք այն տալիս է քեզ անհրաժեշտ պատասխանները քո հարցերին (հատկապես՝ Աստծո՝ Ալլահի նկատմամբ հավատքի հարցում), որոնք չես գտնում այլ կրոններում: Քանի որ դու պատասխանատու ես Ալլահի առջև քո հավատքի և ճշմարտության որոնման ընտրության համար:

- Ի՞նչ վնաս կարող է լինել, եթե ես շահում եմ ընտրելով Իսլամը, որը տրամաբանական և պարզ պատասխաններ է տալիս իմ բոլոր հարցերին՝ առանց ստիպելու ինձ ընդունել մի գաղափար, որը հակասում է բանականությանը: Եվ այդպիսով՝ ես չեմ կորցնում իմ հավատը Քրիստոսի (Խաղաղություն նրան) նկատմամբ՝ ճշմարիտ ձևով, որը համահունչ է բնությանն ու բանականությանը, և չեմ կորցնում սերը և հարգանքը նրա ու նրա մոր՝ Կույս Մարիամի (Խաղաղություն նրան) նկատմամբ, և չեմ կորցնում հավատքը որևէ մարգարեի հանդեպ:

Թող Ալլահը բոլորիս առաջնորդի դեպի բարին և
ճշմարտությունը: